

Гроші, фінанси та кредит

УДК 336.13

Міркевич Карина Олександрівна

магістр

Університету митної справи та фінансів

Миркевич Карина Александровна

магистр

Университета таможенного дела и финансов

Mirkevich Karina

Master of the

University of Customs and Finance

ПРОГНОЗУВАННЯ ПОКАЗНИКІВ БЮДЖЕТУ
ПРОГНОЗИРОВАНИЕ ПОКАЗАТЕЛЕЙ БЮДЖЕТА
FORECASTING BUDGET INDICATORS

Анотація. У статті розглянуто сучасний стан бюджету України та проведено прогнозування величини його показників у майбутньому. Зазначено, що місцеві бюджети у фінансовому забезпеченні соціально-економічного розвитку регіонів України займають одне із центральних місць. Визначено, що в сучасних умовах соціально-економічного розвитку України, одним із головних є питання зростання ефективності функціонування місцевих бюджетів, адже від ефективності та раціональності планування й розподілу фінансових ресурсів залежить добробут та стабільність держави в цілому і кожного громадянина окремо. Функціонування місцевих бюджетів за останні роки засвідчує низку проблем та суперечностей, пов'язаних в першу чергу з обмеженістю фінансових ресурсів, недостатньо чітким розподілом видаткових повноважень між різними рівнями бюджетної системи, неефективним

використанням бюджетних коштів, низьким рівнем інвестиційної спроможності органів місцевого самоврядування. Розробка прогнозів та планів економічного та соціального розвитку держави - процес достатньо складний та довготривалий, який вимагає зведення прогнозних та планових показників різних рівнів. Складанню основного фінансового плану держави передують бюджетне прогнозування. Бюджетне прогнозування є важливим інструментом фінансового управління, що дає можливість передбачити майбутній фінансовий вплив поточної політики, економічних тенденцій та ймовірностей.

В сучасних умовах найбільш актуального значення набуває питання використання місцевих бюджетів як найбільш дієвого інструменту управління економікою, збалансованості доходів і видатків бюджету держави, фінансового забезпечення діяльності державних та місцевих органів влади та органів місцевого самоврядування при здійсненні покладених на них Конституцією та законами України функцій. Розвиток моделі економіки ринкового типу вимагає теоретичного переосмислення і практичного дослідження доходів місцевих бюджетів, їх реструктуризації і ролі в економічній системі держави.

Встановлено, що проблема наповнення доходної частини місцевих бюджетів залишається актуальною. Зважаючи на те, що місцеві бюджети відіграють значну роль у забезпеченні фінансування соціальних видатків, не викликає сумніву потреба у розробці засад розширення можливостей бюджетного фінансування розвитку соціальної сфери.

Ключові слова: місцеві бюджети, доходи, видатки, бюджетний потенціал, прогноз.

Анотація. В статті розглянуто сучасне становище бюджету України і проведено прогнозування величини його показників. Зазначено, що місцеві бюджети в фінансовому забезпеченні соціально-

экономического развития регионов Украины занимают одно из центральных мест. Определено, что в современных условиях социально-экономического развития Украины, одним из главных является вопрос роста эффективности функционирования местных бюджетов, ведь от эффективности и рациональности планирования и распределения финансовых ресурсов зависит благосостояние и стабильность государства в целом и каждого гражданина в отдельности. Функционирование местных бюджетов за последние годы свидетельствует о наличии ряда проблем и противоречий, связанных в первую очередь с ограниченностью финансовых ресурсов, недостаточно четким распределением расходных полномочий между различными уровнями бюджетной системы, неэффективным использованием бюджетных средств, низким уровнем инвестиционных возможностей органов местного самоуправления. Разработка прогнозов и планов экономического и социального развития государства - процесс достаточно сложный и длительный, требующий сведения прогнозных и плановых показателей разных уровней. Составлению основного финансового плана государства предшествует бюджетное прогнозирование. Бюджетное прогнозирование является важным инструментом финансового управления, дает возможность предсказать будущее финансовое влияние текущей политики, экономических тенденций и вероятностей.

В современных условиях наиболее актуальное значение приобретает вопрос использования местных бюджетов как наиболее действенного инструмента управления экономикой, сбалансированности доходов и расходов бюджета государства, финансового обеспечения деятельности государственных и местных органов власти и органов местного самоуправления при осуществлении возложенных на них Конституцией и законами Украины функций. Развитие модели экономики рыночного типа требует теоретического переосмысления и практического исследования

доходов местных бюджетов, их реструктуризации и роли в экономической системе государства.

Установлено, что проблема наполнения доходной части местных бюджетов остается актуальной. Учитывая то, что местные бюджеты играют значительную роль в обеспечении финансирования социальных расходов, не вызывает сомнения необходимость в разработке основ расширения возможностей бюджетного финансирования развития социальной сферы.

***Ключевые слова:** местные бюджеты, доходы, расходы, бюджетный потенциал, прогноз.*

***Summary.** The article considers the current state of the budget of Ukraine and predicts the value of its indicators in the future. It is noted that local budgets in the financially supported socio-economic development of the regions of Ukraine occupy one of the central places. It is determined that in today's conditions of socio-economic development of Ukraine, one of the main issues is the increase of the efficiency of functioning of local budgets, because the welfare and stability of the state as a whole and each citizen separately depend on the efficiency and rationality of planning and distribution of financial resources. The functioning of local budgets in recent years has shown a number of problems and contradictions, which are primarily due to the limited financial resources, the lack of clear distribution of spending powers between different levels of the budget system, inefficient use of budget funds, low level of investment capacity of local self-government bodies. The development of forecasts and plans for the economic and social development of the state is a rather complex and long-term process, which requires the construction of projected and planned indicators at different levels. Folding of the main financial plan of the state is preceded by budget forecasting. Budget forecasting is an important financial management tool, which provides an opportunity to predict the future financial impact of current policies,*

economic trends and probabilities. In today's conditions, the issue of using local budgets as the most effective economic management tool, the balance of incomes and expenditures of the state budget, financial support of the activities of state and local governments and local self-government bodies in carrying out the functions entrusted to them by the Constitution and laws of Ukraine is becoming of the most topical significance. The development of a model of market economy type requires a theoretical rethinking and practical study of local budget revenues, their restructuring, and their role in the state's economic system. It is established that the problem of filling the revenue part of local budgets remains relevant. Given that local budgets play a significant role in ensuring the financing of social expenditures, there is no doubt that there is a need to develop a framework for expanding budgetary financing opportunities for social development.

***Key words:** local budgets, incomes, expenditures, budget potential, forecast.*

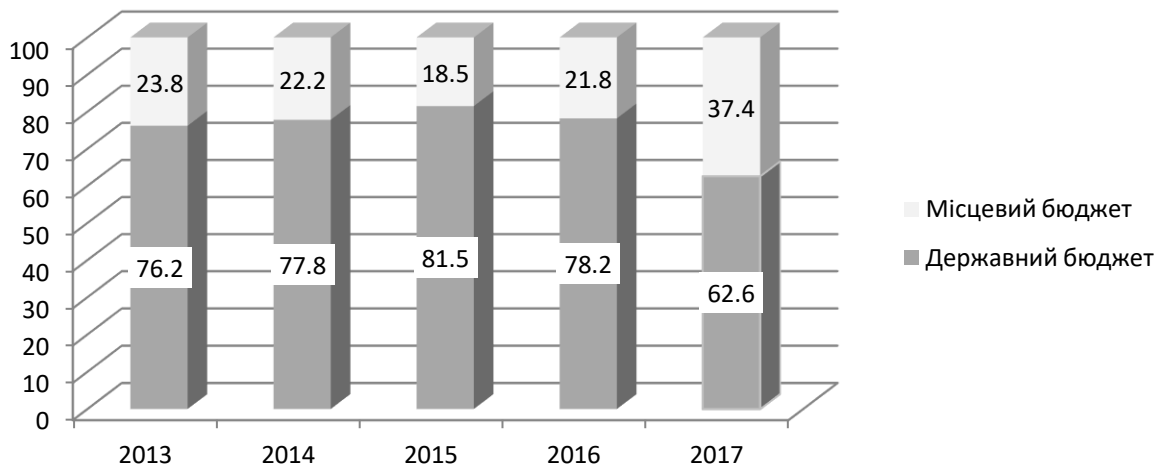
Постановка проблеми. Місцеві бюджети у фінансовому забезпеченні соціально-економічного розвитку регіонів України займають одне із центральних місць у фінансовій системі держави. Місцеві бюджети відіграють важливу роль у перерозподілі валового національного продукту, фінансуванні видатків, перш за все, соціальної спрямованості. Зазвичай, вони є найбільш чисельною ланкою бюджетної системи кожної країни.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Серед наукових праць вітчизняних вчених, присвячених формуванню та використанню коштів місцевих бюджетів потрібно виокремити праці науковців: І. О. Луніної [2], Д. А. Міщенко [4; 5], Л. О. Міщенко [3; 4; 5], Ю. О. Раделицького [6], В. М. Федосова [7], С. І. Юрія [7] та інші. На сьогодні не викликає сумніву, що удосконалення формування та використання коштів місцевих бюджетів залишається актуальним.

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Метою статті є дослідження сучасного стану показників місцевих бюджетів України та їх прогнозування.

Виклад основного матеріалу. В сучасних умовах соціально-економічного розвитку України, одним із головних є питання зростання ефективності функціонування бюджету. Від ефективності та раціональності планування й розподілу фінансових ресурсів залежить добробут та стабільність держави в цілому і кожного громадянина окремо [3; 4].

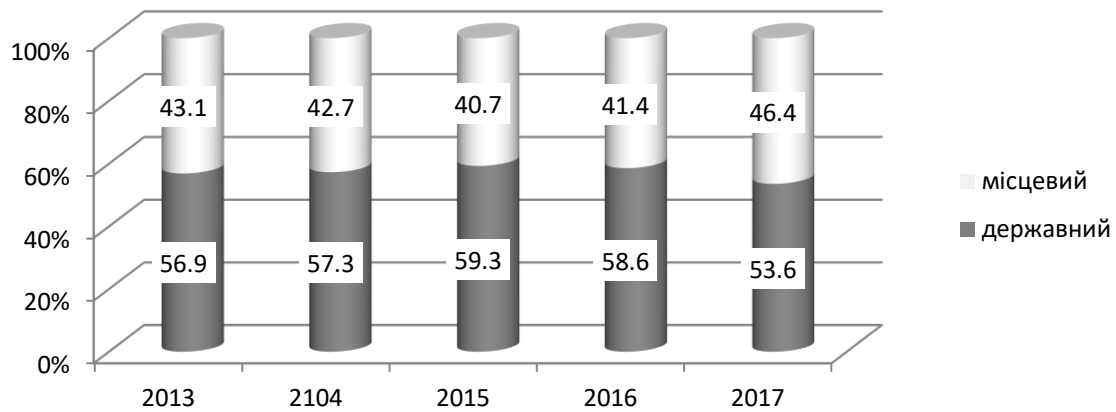
Структура доходів Зведеного бюджету України наведено на рисунку 1.

Рис. 1. Структура доходів Зведеного бюджету України, %

Джерело: [1]

Отже, частка доходів місцевих бюджетів у структурі доходів Зведеного бюджету України у 2017 р. складала 37,4%, що більше ніж попередні роки. Розглянемо, яку частку займають видатки місцевих бюджетів у структурі видатків Зведеного бюджету України (рис. 2).

Рис. 2. Структура видатків Зведеного бюджету України, %

Джерело: [1]

Порівнюючи питому вагу доходів і видатків ми можемо бачити, що частка видатків у Зведеному бюджеті України перевищує частку доходів на 9 пунктів. Тому прогнозування доходів бюджету набуває неабиякого значення за таких умов [2; 5].

Для прогнозування загальної суми доходів місцевих бюджетів в Україні ми використали Microsoft Excel пакет «Аналіз даних». Вихідні данні для розрахунків наведені у таблиці 1.

Таблиця 1

Вихідні дані для розрахунків

	Доходи місцевих бюджетів, млн. грн.	Податкові надходження, млн.грн.
2011	170,82	62,39
2012	225,27	73,27
2013	221,02	78,38
2014	231,7	75,25
2015	294,46	98,23
2016	366,14	146,9
2017	502	201,01

Математичні характеристики моделі наведені у таблиці 2.

Математичні характеристики моделі

<i>Регрессионная статистика</i>	
Множественный R	0,990859221
R-квадрат	0,981801996
Нормированный R-квадрат	0,978162395
Стандартная ошибка	16,7691902
Наблюдения	7

В результаті ми отримали рівняння регресії:

$$Y = 54,44 + 2,22 *x_1$$

Дане рівняння ми можемо використовувати для прогнозування величини доходів місцевих бюджетів України, так як модель адекватна. Знаючи орієнтовну величину доходів, ми можемо планувати видатки місцевих бюджетів точніше.

Висновки з даного дослідження і перспективи подальших розвідок у даному напрямі. Враховуючи вищесказане, питання зміцнення власної доходної бази місцевих бюджетів та ефективного використання коштів місцевих бюджетів України потребує першочергового вирішення, що вимагає проведення численних досліджень формування та ефективного використання коштів місцевих бюджетів. Оскільки в межах однієї наукової статті розглянути всі аспекти цієї ідеї складно, зупинимось лише на тому, що роль місцевих бюджетів у соціально-економічному розвитку регіонів збільшується щороку, особливо у умовах децентралізації.

Література

1. Міністерство фінансів України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.minfin.gov.ua/news/bjudzhet/ptsm>

2. Луніна І. О. Бюджетна децентралізація: цілі та напрями реформ / І. О. Луніна // Економіка України. - 2014. - № 11. - С. 61-75. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/EkUk_2014_11_7
3. Міронова Л.О. Фінансовий потенціал регіону: теоретичний аспект / Л.О. Міронова, О.В. Моїсеєнко // Вісник ДДФА. – 2013. - №2. – С. 141-149.
4. Міщенко Д. А. Удосконалення фінансування соціальної інфраструктури в Україні / Д.А. Міщенко, Л.О. Міщенко // Інвестиції: практика та досвід. – 2016 – №22. – С. 13-16.
5. Mishchenko, D.A. Application of cluster analysis to determine the level of the budget potential of the Ukrainian regions / D. A. Mishchenko, L. O. Mishchenko // Науковий вісник Полісся. – 2018. - № 2. – С. 179-185.
6. Раделицький Ю. Проблеми наповнення місцевих бюджетів в Україні в контексті фінансової децентралізації / Ю. Раделицький // Світ фінансів. – 2017. – № 2 (51). - С. 29-41.
7. Фінанси: підручник. / за ред. С.І. Юрія, В.М. Федосова. — 2-ге вид. переробл. і доповн. — К. : Знання, 2012. – 687 с.

References

1. Ministerstvo finansiv Ukrayiny [Elektronnyy resurs]. – Rezhym dostupu: <https://www.minfin.gov.ua/news/bjudzhet/ptsm>
2. Lunina I. O. Byudzhetna detsentralizatsiya: tsili ta napryamy reform / I. O. Lunina // Ekonomika Ukrayiny. - 2014. - № 11. - S. 61-75. - Rezhym dostupu: http://nbuv.gov.ua/UJRN/EkUk_2014_11_7
3. Mironova L.O. Finansovyyu potentsial rehionu: teoretychnyy aspekt / L.O. Mironova, O.V. Moyiseyenko // Visnyk DDDFA. – 2013. - №2. – S. 141-149.

4. Mishchenko D.A. Udoskonalennya finansuvannya sotsial'noyi infrastruktury v Ukrayini / D.A. Mishchenko, L.O. Mishchenko // Investytsiyi: praktyka ta dosvid. – 2016 – №22. – S. 13-16.
5. Mishchenko, D.A. Application of cluster analysis to determine the level of the budget potential of the Ukrainian regions / D. A. Mishchenko, L. O. Mishchenko // Naukovyy visnyk Polissya. – 2018. - № 2. – S. 179-185.
6. Radelyts'kyi YU. Problemy napovnennya mistsevykh byudzhativ v Ukrayini v konteksti finansovoyi detsentralizatsiyi / YU. Radelyts'kyi // Svit finansiv. – 2017. – № 2 (51). – S. 29-41.
7. Finansy: pidruchnyk. / za red. S.I. Yuriya, V.M. Fedosova. — 2-he vyd. pererobl. i dopovn. — K. : Znannya, 2012. – 687 s.